

PARACETAMOLIS

Pagrindiniai sinonimai	Acetaminofenas, APAP, eferalganas, neoparacetamolius, panadolis, paracetamolius ir kt. Įeina į sudėtinių preparatų sudėtį: citramono, <i>Daleron Cold</i> , eferalgano su vit. C, fervekso, gripekso, koldrekso, <i>Panadol Extra</i> , saridono, solpadeino, tera-flu ir kt.		
Vartojimas	Vaistas karščiavimui, silpnam ir vidutiniam skausmui gydyti		
Toksiškumas	Labiau toksiškas katėms dėl labai riboto skaidymo į netoksiškus metabolitus ir todėl, kad kačių hemoglobinas turi 2–4 kartus daugiau sulfhidrilinių grupių negu kitų žinduolių hemoglobinas		
Toksinės dozės	Nurodomos gana įvairios, bet methemoglobinemiją katėms gali sukelti jau 10 mg/kg, šunims 200 mg/kg, kepenų pažeidimą katėms 40 mg/kg, šunims 75–100 mg/kg		
Toksinio poveikio mechanizmas	Metabolitas N-acetil-p-benzochinoneiminas yra hepatotoksiškas, tiesiogiai pažeidžia hepatocitus, sukelia methemoglobinemiją		
Toksikodinamika, toksikokinetika	Greitai ir gerai pasisavinami iš virškinamojo kanalo, maksimali koncentracija plazmoje – po 30–60 min., prailguoto veikimo tablečių – po 1–2 val. Skaidomas kepenyse į netoksiškus pro inkstus šalinamus metabolitus ir toksišką metabolitą N-acetil-p-benzochinoneiminą (neutralizuoja glutationas), šalinimo pusperiodis priklauso nuo dozės		
Apsinuodijimo simptomai	Katėms iš pradžių (po 1–4 val.) atsiranda methemoglobinemija, šunims – paprastai kepenų pažeidimas (po 1–3 dienų) Kepenų pažeidimo požymiai: silpnumas, pykinimas, vėmimas, gelta, skausmingumas kepenų srityje, hepatinė encefalopatija, koma, sunkiais atvejais – inkstų pažeidimas. Galima metabolinė acidozė, padidėję bilirubino, AST ir ALT rodikliai, sumažėję krešumo rodikliai Methemoglobinemijos požymiai: rudos (purvinos) arba cianotiškos gleivinės, snukio ir letenų edema, tachikardija, tachipnėja, hipotermija, silpnumas, vangumas, koma, kvėpavimo nepakankamumas, kartais hemolizė		
Tyrimai	Kepenų fermentų aktyvumas, bilirubinas, krešumo rodikliai ir jų dinamikos stebėjimas (kas 24 val.) Kalis, natrijs, šlapalas, kreatininas, gliukozė Methemoglobinemija (Heinco kūneliai), kraujo dujos ir pH Klinikinis kraujo tyrimas Galima apžiūrėti kraują – jis šokolado spalvos		
Gydymas	Sukeltas vėmimas	Iki 2 val. po apsinuodijimo	
	Skrandžio plovimas	Jeigu nepavyko ar negalima sukelti vėmimo	
	Aktyvintoji anglis	Galima skirti, bet gali mažinti geriamųjų priešnuodžių veiksmingumą	
	Priešnuodžiai	N-acetilcisteino skiriama <i>per os</i> arba švirkščiami į veną su 5 proc. gliukozės tirpalu: - pradinė dozė – 140 mg/kg (sunkiais atvejais iki 280 mg/kg), - palaikomosios dozės – po 70 mg/kg kas 6 val. 7 kartus Galima skirti <i>per os</i> metionino (18–20 mg/kg/d.) arba cimetidino 5–10 mg/kg kas 6 val. Methemoglobinemijai gydyti – askorbo rūgšties (30 mg/kg kas 6 val., labai veiksminga) arba, tik sunkiais atvejais, švirkšti į veną metileno mėlynojo 1–1,5 mg/kg, praskiedus 5 proc. gliukozės tirpalu	
	Simptominis gydymas	Krešumo sutrikimai	Fitomenadiono 2,5 – 5 mg/kg/d., jeigu yra kraujavimo požymių – šviežiai šaldytos plazmos (10–15 ml/kg)
Sunki hipoksija		Skirti deguonies, jeigu reikia, eritrocitų masės (10–15 ml/kg), konservuoto kraujo (20 ml/kg) arba oksiglobino (5–15 ml/kg). Saugotis hipervolemijos, ypač mažesniems gyvūnams	
	Visos kitos reikalingos priemonės, ypatingai elektrolitų ir volemijos korekcija		
Prognozė	Laiku pradėjus gydyti – palanki		